

28

Maaïke
van
Langen

em

br

Vier stellen met
niets gemeen behalve
een kinderwens

yo's

Uitgeverij Podium
Amsterdam

Dit boek is een gefictionaliseerde weergave van een persoonlijke geschiedenis. Namen, personages, zaken, gebeurtenissen en incidenten zijn het product van de verbeelding van de auteur. Elke gelijkenis met bestaande personen, levend of dood, of feitelijke gebeurtenissen berust op toeval.

© 2023 Maaïke van Langen
Omslagontwerp Moker Ontwerp
Foto auteur Keke Keukelaar
Zetwerk Elgraphic

ISBN 978 94 6381 187 3

www.uitgeverijpodium.nl

*Climb every mountain
search high and low
follow every highway
every path you know*

*Climb every mountain
ford every stream
follow every rainbow
till you find your dream*

*A dream that will need
all the love you can give
every day of your life
for as long as you live*

(Uit: *The Sound of Music*)

Is het een hele diepe wens?

Of is het omdat het normaal is? Omdat iedereen het verwacht, en we niet willen afwijken?

Of willen we het omdat we niet kunnen accepteren dat iets niet lukt? Omdat we geleerd hebben dat we overal zelf verantwoordelijk voor zijn. Vooral voor ons geluk. Dat als je maar je best doet, dat alles dan mogelijk is.

Of is het moederverlangen iets instinctiefs? Iets waar je niks aan doet. Iets natuurlijk. Waar je je op een of andere manier toe moet verhouden. Een enorme kracht die zich niet zo makkelijk aan de kant laat zetten. Alle argumenten ten spijt.

28
em
br
yo's

1

‘Heeft u het materiaal meegenomen?’

‘Sorry?’

De baliemedewerkster kijkt Ingo vriendelijk en veelbetekend aan.

‘O ja, natuurlijk.’

Hij opent zijn jas, en haalt het potje uit zijn binnenzak. Het moest warm blijven, ‘het best dicht op het lichaam bewaren,’ hadden ze gezegd.

De baliemedewerkster plakt er een sticker op met zijn naam.

‘Neemt u maar even plaats.’

We lopen naar de wachtruimte en gaan zitten.

In mijn tas heb ik het papier met de temperaturen. Twee maanden lang hebben we elke dag mijn temperatuur opgemeten en netjes in de tabel ingevuld.

Vandaag hopen we te horen waar het aan ligt. En wat eraan te doen is. Verstoppte eileiders, traag zaad, vervroegde overgang. We hebben ons goed ingelezen. We weten wat er allemaal aan de hand kan zijn.

‘Mevrouw van Langen.’

We leggen de tijdschriften weg en gaan naar binnen.

De arts is jong, en aardig.

Er vindt een eisprong plaats, zegt ze met haar blik op het temperatuurpapier.

‘Kleedt u zich maar uit van onder, dan gaan we even kijken.’

De eendenbek is koud. Het is een naar gevoel, maar ik heb het inmiddels al vaak meegemaakt, ik weet dat het maar kort duurt.

Daarna gaat ze met het echoapparaat over mijn buik.

‘Er is een ruime eicelvoorraad. Dat ziet er allemaal goed uit. Ook de eileiders zijn doorgankelijk. Kleedt u zich maar weer aan.’

‘Het zaad is aan de trage kant. Er zijn weinig beweeglijke cellen,’ zegt ze als we weer tegenover haar zitten. ‘Hoe lang proberen jullie het al?’

‘Vier jaar.’

‘We kunnen proberen het zaad op te waarderen. En dan nog eens kijken wat de kwaliteit is. Maar zoals het er nu uitziet, geef ik u geen kans. Dat is zonde van de tijd. En gezien uw leeftijd moeten jullie niet te lang wachten.’

‘Oké.’

‘Ik adviseer IVF, maar met deze zaadkwaliteit en uw leeftijd moet u zich wel realiseren dat de kans op succes niet boven de 5 procent uit komt.’

We knikken begrijpend.

‘Laten we over een maand nog een zaadonderzoek doen. Het is tenslotte een momentopname. En denken jullie ondertussen rustig na over de vervolgstap.’

Ze geeft ons een hand, en een stapel folders.

Zwijgend lopen we door de gangen naar buiten.

We willen heel graag een kind. In het begin was ik heel ontspannen. Nu is de teleurstelling elke maand bijna niet te dragen. Er komt een verdriet in me los dat ik voorheen niet kende.

Eén keer was ik zwanger. Maar na acht weken werd het een miskraam. Toen dachten we: oké, het kan dus wel, maar daarna is het nooit meer gelukt.

IVF kunnen we ons eigenlijk niet voorstellen. Een medische behandeling in het ziekenhuis om zwanger te worden. De kans dat het lukt is heel erg klein, en het schijnt heel erg zwaar te zijn.

Maar ik merk aan mezelf dat ik er alles aan wil doen. Ik onderzoek iedere mogelijkheid om zwanger te kunnen worden. Iedere mogelijkheid om een kind te kunnen krijgen.

Nu is het moment, over een paar jaar is het te laat.

*

Bij IVF vindt de bevruchting buiten het lichaam plaats. De zaadcel en de eicel worden buiten het lichaam samengebracht, waardoor de kans op bevruchting veel groter is. Ook als de zaadcel niet zo beweeglijk is, kan hij de eicel makkelijker vinden en een verbinding aangaan. Daarna wordt het embryo teruggeplaatst in de baarmoeder.

Omdat je nooit precies weet waar het probleem zit – bij de bevruchting, bij de innesteling of bij de kwaliteit van het embryo – en omdat ze niet vijftientig IVF-behandelingen per persoon willen doen, proberen ze in één keer zo veel mogelijk embryo's te creëren. Zodat ze daaruit de beste kunnen kiezen. Daarvoor zijn dus meer eicellen nodig dan die ene die je lichaam normaal per maand beschikbaar stelt.

Het eerste wat ze doen is hormonen toedienen zodat er meer

dan één en liefst heel veel eicellen zullen rijpen. Vervolgens worden al die eicellen in contact gebracht met het sperma. En wanneer dat dan tot embryo's leidt, plaatsen ze meerdere embryo's terug. Het is niet vanzelfsprekend dat een embryo altijd goed in de baarmoeder innestelt. Om de slagingskans te vergroten plaatsen ze er twee of drie. Dan bestaat natuurlijk de kans dat er per ongeluk toch meerdere innestelen, maar dat nemen ze op de koop toe. Beter drie baby's dan geeneen.

Ik vind het allemaal nogal wat. Ik ben gezond. Ingo is gezond. Willen we dit echt?

Het onnatuurlijke eraan bevalt me niet.

Ik had gehoopt op de IUI. Dan hoef ik niks. Wordt alleen het zaad een beetje geholpen. Ze spuiten dat dan ver de baarmoeder in, zodat het direct dicht bij de eicellen terechtkomt.

Maar ja, dat geven ze dus geen kans. Omdat de eicellen te oud zijn. En dat is helaas een onomkeerbaar proces.

Wat zijn de gevolgen van zoveel hormonen? Hoe reageert mijn lichaam daarop?

En ook de enorme kans dat het niks gaat opleveren houdt me bezig. Kan ik dat mentaal aan? Wil ik dat mentaal aan?

Ik vraag me ook af waar het me nou precies om gaat. Of ik een kind wil baren, en per se zwanger wil zijn. Gaat het me er niet veel meer om een kind om me heen te hebben, en te zien opgroeien, en te begeleiden daarbij?

*

De tafels staan klaar in U-vorm. Twee vrouwen heten ons heel hartelijk welkom. We groeten de andere vriendelijk uitziende stellen. Ieder schrijft zijn naam op een gevouwen stukje papier, zodat we kunnen zien hoe iedereen heet. Het zullen tien bijeenkomsten zijn. Je bent verplicht ze allemaal bij te wonen. Het zal gaan over 'binding', over 'special need' en over 'siblings'. We zullen ervaringsverhalen horen van ouders die al een adoptiekind hebben. En we zullen leren hoe de hele procedure in z'n werk gaat.

Ik ben helemaal voor. Ingo wil liever een eigen kind. Ik vind de gedachte een kind op te nemen dat hulp nodig heeft mooi. Wij kunnen blijkbaar geen kinderen krijgen, of in ieder geval niet makkelijk, en er zijn kinderen die geen ouders hebben. Waarom zou ik nou eindeloze behandelingen ondergaan, en wellicht weer vele teleurstellingen, terwijl er kinderen op deze wereld rondlopen die onze liefde en zorg hard nodig hebben.

Nynke heeft vier IUI-behandelingen gehad en drie keer IVF, hoor ik in de pauze. We staan in de hal van het conferentiegebouw en bestellen koffie. Ze is strafrechtadvocaat, eenenveertig jaar, en heeft een relatie met Kenzo. Leuke vrouw om te zien. Netjes gekleed. Maar ze heeft iets hards. Nee, ze is geen enkele keer zwanger geworden. En nu mag ze niet meer. Het ziekenhuis vindt het te kansloos om er verder energie in te steken. Er waren wel embryo's, vertelt ze me, maar ze zijn nooit blijven zitten. De tranen schieten me in de ogen. Ik wend mijn gezicht af. Doe alsof ik de suiker zoek. Mijn armen trillen. Ik neem een slok koffie, en herpak me. Nee, wij zijn er nog niet aan begonnen, vertel ik haar. We hebben wel de onderzoeken gedaan.

We lopen terug naar het lokaal. Op het scherm zijn foto's geprojecteerd van weeshuizen. Vele bedjes naast elkaar, met kleine kinderen erin.

'Wat valt jullie op?' vraagt de cursusleidster.

Chiara, zevenendertig jaar, werkt voor een verzekeringsmaatschappij had ze in het voorstelrondje verteld, steekt haar hand op.

'Het ziet er allemaal een beetje viezig uit.'

'Ja, heel goed, wat nog meer?'

'Veel kinderen en weinig volwassenen,' zegt Stijn, negenen-dertig, cameraman.

'Ja, precies, nog iemand?'

'Er is nergens speelgoed te zien,' oppert Nynke.

'Juist.'

Dat lijkt het goede antwoord. De kinderen in deze weeshuizen zitten vaak hele dagen zo in hun bedje, leren we. En doen dus eigenlijk niks. Dat betekent dat wanneer ze voor adoptie ter beschikking gesteld worden, ze vaak al een enorme ontwikkelingsachterstand hebben. Ze hebben niet met een bal gerold, hebben geen houten blokjes in de juiste vormpjes gestopt, hebben niet leren lopen met een loopwagen in de vorm van een locomotief met toeter. En ze zijn niet uit hun bedje getild als ze huilden. Ze zijn daardoor zowel motorisch als geestelijk vaak achter. En hebben bij aankomst in Nederland eerst tijd en heel veel aandacht nodig voor deze vaardigheden.

Terug in de auto rollen de tranen over mijn wangen. Ik weet niet zo goed waarom.

Zijn het die zielige kindjes in die bedjes? Het onrecht dat zij daar zo weinig hebben? Het gevoel die kinderen per direct te willen laten overkomen?

Of is het de erkenning? Het is geloof ik de erkenning. De erkenning van het feit dat het niet lukt om zwanger te worden. Door dit proces te starten zijn wij ineens 'mensen die geen kinderen kunnen krijgen'. En wij niet alleen, zij allemaal.

*

Ik verruil het boek *Als zwanger worden niet vanzelf gaat* voor de eindeloze internetsites over adoptie. Elke avond ben ik aan de computer te vinden. Zo snel mogelijk een adoptiekind krijgen, dat wordt nu het doel. Ingo is het er nog niet helemaal mee eens, maar ik wil in ieder geval alles alvast goed voorbereiden en me goed informeren.

Welke landen komen in aanmerking? Moeten we getrouwd zijn? Wat kost het precies?

Soms probeer ik me voor te stellen hoe het is om geen kinderen te krijgen. Heel soms maar, want eigenlijk wil ik die gedachte helemaal niet toelaten.

Ik zie mezelf dan zitten in een best mooi huis. Maar in mijn verbeelding lukt het niet om de leegte weg te krijgen. Het is een leeg huis. Met mooie spullen.

Ik vind het raar. Want het was nooit mijn grootste ambitie om een gezin te stichten. Helemaal niet. Ik heb mezelf altijd gezien als mezelf. Alleen. In deze wereld. En in deze wereld kun je dingen doen. En eentje daarvan is een kind krijgen. Ik weet nu niet goed of het verlangen zo groot wordt omdat we ons er nu zo enorm mee bezighouden. Of dat het iets diepers is. Ik geloof heel eerlijk gezegd dat het iets diepers is. Maar dat irriteert me mateeloos. Ik wil niet dat het zo belangrijk is. Ik wil mensen die geen

kinderen krijgen niet zielig vinden. En ik wil mezelf niet zo eindelijk afhankelijk maken van dit proces. Ik kan er toch niets aan doen, als het niet lukt. Het kan toch niet zo zijn dat het leven dan z'n zin verliest, of 'leeg' is?

In de weken die volgen geniet ik van het contact met mijn nieuwe 'vrienden'. De adoptiebijeenkomsten worden al gauw iets om naar uit te kijken. We zorgen dat we er iets vroeger zijn, zodat we voor aanvang nog even koffie kunnen drinken. En na afloop belanden we in het café aan de overkant.

We ontmoeten Roos en Stijn. Een stel van rond de veertig. Zij iets ouder dan hij. Tikje ordinair, zij vooral. Behoorlijk gebotoxt. Lange blonde haren met extensions. Zij is modejournalist. Hij cameraman. Buitengewoon aardige, vrolijke mensen. Haar eileiders zijn verstopt. Kans op een spontane zwangerschap is uitgesloten. IVF hebben ze twee keer geprobeerd, het bleef helaas zonder resultaat.

'We hebben zitten slapen,' zegt zij. 'We hadden het zo druk met werken, en reizen, en zo is de tijd voorbijgegaan. We dachten, dat komt wel. En nu zijn we te laat. M'n eicellen zijn te oud.'

Ik schrik van de eerlijkheid waarmee ze dit zegt. Er is geen woede naar het ziekenhuis omdat ze de slechtere embryo's niet wilden terugplaatsen. Geen woede naar haar eigen lichaam. Geen woede naar de maatschappij die verwacht dat je eerst carrière maakt. Heel redelijk eigenlijk. Nu willen ze adopteren. Maakt niet uit waarvandaan. Ze hebben een groot huis, en een groot hart. Iedereen is welkom.

*

‘China is dicht,’ fluistert Nynke in mijn richting.

We zitten net in de U-vorm, ik rommel in mijn tas op zoek naar een pen, de cursusleidster is al begonnen. ‘Vandaag gaan we ons opdelen in subgroepen,’ vertelt ze.

China is dicht. Waar heeft Nynke ’t over?

‘Wat bedoel je?’ fluister ik iets te hard terug. Gaat ze op vakantie? Zo reislustig is ze tot nu toe niet op mij overgekomen.

‘China is dicht,’ fluistert ze weer. Ja, ik heb haar wel gehoord, maar waar heeft ze het over?

‘Ik heb met Wereldkinderen gebeld,’ vervolgt ze. Er begint me iets te dagen. Wereldkinderen is een van de adoptiebureaus waar je je na het volbrengen van deze cursus kunt inschrijven. Zij doen dus China.

Wij belanden in een subgroep met Chiara en Ruben, en ik moet wachten tot de pauze voor ik verder geïnformeerd word over China. We krijgen een groot vel papier mee en een marker.

Chiara en Ruben zien eruit als hele bescheiden, leuke mensen. Iets jonger dan wij, denk ik. We zoeken een plekje waar we rustig kunnen zitten en gaan aan de slag met de probleemstelling. ‘Je kind kan op school niet aarden en slaat al zijn vriendjes in elkaar. Hoe ga je hiermee om?’

‘Praten met de docent?’ probeert Chiara.

Ingo schrijft het braaf op het grote papier.

‘Praten met het kind,’ opper ik, ‘vragen waarom-ie dat doet.’

‘Heel goed,’ zegt de cursusleidster als ze langskomt. ‘En als dat niet helpt? Praat daar nog eens over door.’

Het is even stil als ze weer is doorgelopen.

Ruben is aan de beurt. ‘Nou ja, eh, misschien straffen?’

‘Ja, precies,’ zegt Ingo, ‘zonder eten naar bed, dat zal ’m leren.’

Ruben barst in lachen uit. ‘Jongens, dat kunnen we niet opschrijven. Nee, even serieus.’

‘Een kindje van school uitnodigen en samen iets leuks gaan doen,’ stelt Chiara voor.

Ingo schrijft het op.

‘En als dat ook niet helpt?’ zegt Ruben. ‘Als-ie dat kindje dan in het zwembad een blauw oog slaat?’

‘Tja, dan moet-ie terug,’ zegt Ingo. ‘Zal ik dat opschrijven: terugsturen?’

De meligheid slaat toe. We zien onszelf daar ineens zitten, in onze subgroep. Allemaal hoogopgeleide mensen.

We presenteren onze resultaten. Elke subgroep had een andere probleemstelling.

‘Na de pauze houden we ons bezig met de oorzaken van dit gedrag,’ zegt de cursusleidster.

Koffie, denk ik, direct gevolgd door: China.

‘Wat is er nou met China?’ vraagt ik Nynke.

‘Nou, dat is dicht,’ zegt ze. Nynke praat een beetje raar. Ik probeer de hele tijd te bedenken wat voor accent het nou is.

‘Echt?’

‘Ja, echt.’

‘Kut zeg.’

China stond relatief veel adoptiekinderen af in verband met hun eenkindpolitiek. Daardoor waren de wachtlijsten daar kort. En dat is voor ons veertigers belangrijk.

‘Maar waarom dan?’

‘Politiek. Je kan nu beter naar Kinderen van de Regenboog.’

Nynke is enorm actief in het bellen met de verschillende adoptiebureaus. Ieder bureau bemiddelt weer voor andere landen. Je mag je er maar bij eentje inschrijven. En hoewel het natuurlijk gewoon op wachtlijstnummer gaat, doet Nynke er alles

aan om persoonlijk contact te krijgen, in de hoop dat het dan sneller gaat. Om Nynke kun je niet makkelijk heen, geloof ik.

Geadopteerde kinderen houden vaak hun leven lang last van het feit dat ze zijn afgestaan, leren we na de pauze. Soms zijn ze al in vier of vijf weeshuizen geweest, en elke keer weer door iemand anders verzorgd. Mijn hart breekt bij die gedachte. En motiveert me eigenlijk nog meer om zo'n kind op te nemen, en er alles aan te doen om hem of haar zich veilig te laten voelen.

Een zo jong mogelijk kind biedt natuurlijk de meeste slagingskansen. Eentje die nog zo min mogelijk trauma's heeft opgelopen. De adoptieouder mag echter niet meer dan veertig jaar ouder zijn dan het kind. Dat is een internationale regel.

We zijn allemaal rond de veertig. Er is dus inderdaad haast geboden.

*

'Je moet het wel proberen hoor, die IVF.'

Ik heb met Chiara afgesproken om te lunchen. Ze werkt vlak bij ons huis. Ik had haar gebeld, omdat ik er niet meer uitkom. Chiara is zo rustig, ik dacht, die kan vast goed luisteren. Ze reageerde heel enthousiast. En nu zitten we hier. Zij hebben het vijf keer geprobeerd. Ze is twee keer zwanger geworden, maar het is elke keer maar kort blijven zitten. Het is een enorm verdriet. Dat voel je de hele tijd aan haar. Er hangt een soort zwaarte om haar heen.

'Het kan ook wél lukken. Je hebt nog de leeftijd, je krijgt het nog vergoed, er is geen echt probleem gevonden. Geef het een kans.'

Ik schrik er een beetje van. Had eigenlijk verwacht, en misschien haast wel gehoopt, dat ze het zou afraden. Na al haar tegenslagen. Maar het stelt ook gerust. Het is nog een weg die openligt. Ook al is het maar een heel smal paadje.

Chiara is zevenendertig. Ze heeft mooi bruin halflang haar. Een zachtaardige uitstraling. Iemand die zichzelf niet op de voorgrond zet. Ze is tien jaar samen met Ruben. En ze zijn tien jaar aan het proberen een kind te krijgen. Aan de leeftijd lag het dus niet. Er is geen reden gevonden. Eileiders gewoon doorgankelijk, sperma op niveau. Het heeft ze tot wanhoop gedreven. Ze gingen al jaren niet op vakantie, omdat ze altijd in een ivf-proces zaten. Hormonen spuiten, andere hormonen spuiten, controles in het ziekenhuis. Zijn de eicellen al rijp, hoeveel zijn het er? Nog even wachten met de punctie, misschien worden het er nog meer. Punctie. Wachten op het telefoontje. En dan gebeld worden om te horen dat er helaas geen embryo's zijn ontstaan. Waarom niet! Wat doen we fout? Wat doen we in godsnaam fout?! De tranen staan in haar ogen als ze hierover vertelt. Ze hadden veel ruzies. Over stomme dingen. Over wiens schuld het was. Over hoeveel je mocht drinken, en over of ze het nog een keer gingen proberen. Er volgden gesprekken in het ziekenhuis. Nieuwe onderzoeken. De hoeveelheid hormonen werd aangepast, en dan gingen ze nog een keer. Op het eind ging ze met een koelbox in haar auto naar haar werk. In de pauze haalde ze daar de hormonen uit en spoot ze in haar lichaam. Ze bleef er niet meer voor thuis.

Er zijn embryo's ontstaan, er zijn er zelfs ingevroren. Toen de eerste niet goed innestelden, zijn de ingevrorenen teruggeplaatst. Het mocht niet baten. Allemaal beginnend leven, dat in haar baarmoeder niet overleefde. En waar het aan ligt? Wie het weet mag het zeggen.

Ik neem een hap van mijn broodje. Het is niet echt een reclamepraatje ten gunste van de IVF.

‘Weet je wat het is,’ zegt ze, ‘die adoptie is ook heel onzeker. Je moet geluk hebben. Maar je kan ook pech hebben. Het kan heel lang duren. En je loopt wel tegen de veertig. Je moet op alle paarden wedden.’